

Meningokok může změnit život pacienta i jeho rodiny. Pomůže očkování

9.5.2024 - | Nemocnice Pardubického kraje

Celosvětově je za 95 % meningitid zodpovědných pět z celkových třinácti tzv. séro skupin, a to séro skupiny - A, B, C, W135 a Y. Proti meningitidě typu B, zodpovědné přibližně za dvě třetiny výskytů nákazy, dnes existuje vakcína hrazená z veřejného zdravotního pojištění. Očkovat lze i proti zbývajícím čtyřem. U nás však až u dětí od jednoho roku a na vlastní náklady. To by měla do budoucna změnit klinická studie MEQ00089 probíhající v Evropské unii.

„V populaci se vyskytuje asi osm procent lidí, kteří jsou přirozenými šířiteli nákazy meningitidou. Pokud s někým takovým přijde člověk do kontaktu a nákaza se na něj přenesení, je propuknutí nemoci už jen otázkou toho, jak moc má momentálně oslabený imunitní systém, například únavou, stresem, nedávno prodělanou infekcí...” říká Marian Šenkeřík, primář dětského oddělení Pardubické nemocnice s tím, že v populaci se dají popsat tři základní časové vrcholy, kdy je člověk nejzranitelnější: „Úplně nejrizikovější skupinou jsou kojenci mezi dvěma a osmnácti měsíci věku, kteří nejsou schopni vytvářet protilátky proti opouzdřeným bakteriím. A meningokok mezi tento typ bakterií řadíme. Druhým vrcholem je puberta. Předpokládá se, že v tomto věku souvisí výskyt se zvýšenou únavou z nedostatku spánku. A třetí vrchol přichází ve stáří, kdy se opět snižuje imunita a lidé už nedokážou vytvářet dostatečné množství protilátek schopných s bakteriemi bojovat,” vyjmenovává primář. Obecně pak patří mezi rizikové skupiny všichni s oslabeným imunitním systémem.

Zajímavým milníkem bylo období covidu. Odborníci předpokládali, že bez sociálního kontaktu onemocnění na čas zmizí. *„Nemoc propukla u jedenácti lidech a poprvé od roku 1949, od kdy se u nás výskyt meningitidy sleduje, se stalo, že na ni nikdo nezemřel. O to větší však bylo překvapení, když se ukázalo, že mezi jednotlivými výskyty nebyla žádná spojitost, každý nemocný měl svou vlastní meningitidu typu B,”* doplňuje Marian Šenkeřík.

V Česku se lze nechat proti meningitidě očkovat. Pojišťovny plně hradí vakcínu proti meningitidě typu B, a to už od dvou měsíců věku dítěte. Existuje i vakcína proti typům A, C, W, Y. Hradit před dosažením jednoho roku života dítěte si ji však musí rodiče sami a aplikovat ji s hrazením pojišťovnou lze až od jednoho roku dítěte, což už je podle primáře Šenkeříka téměř pozdě. *„Osmdesát procent meningitid u dětí v kojeneckém věku se objevuje mezi čtvrtým a sedmým měsícem. Do budoucna by měla vzniknout tzv. pentavalentní vakcína, která v sobě bude kombinovat očkování proti všem pěti zmíněným typům meningitidy. Teď začala v Evropské unii probíhat studie, jejímž důsledkem by mělo být jednak posunutí hranice začátku očkování proti meningokokovi typu A, C, W a Y z jednoho roku na šestý měsíc, a jednak její plné hrazení z veřejného zdravotního pojištění,”* vysvětluje primář dětského oddělení.

„V případě kojenců co nejdříve. Současné očkování pak vyžaduje ještě tzv. booster, tedy posílení vakcinace v 15 letech. Pokud rodiče své děti v kojeneckém věku očkovat nenechají, a přesto o očkování uvažují, doporučujeme očkování až ve třinácti letech a pak opět přeočkování v patnácti. Zatím nevíme proč, ale mezi druhým a třináctým rokem je výskyt meningitidy extrémně nízký. A zapomenout nesmíme ani na starší generaci. Ke zvážení je očkování u osob starších šedesáti let,” uvádí Marian Šenkeřík, který se spolu s dalšími lékaři z dětského oddělení letos zapojil do mezinárodní studie MEQ00089. Mezinárodní studie je organizovaná z francouzské centrály a v současné době probíhá na půdě sedmi států Evropské unie, kromě Česka ještě také třeba ve Finsku,

Německu, Polsku nebo na Slovensku.

Účast ve studii je podmíněna věkem. „*Ve Spojených státech se touto vakcínou očkují již děti od šestého týdne po narození. V Česku/Evropě bude touto hranicí šest měsíců, proto se do ní mohou zapojit děti ve věku šest až sedm měsíců,*“ dodává primář.

Zájemci uvažující o zapojení se do právě probíhající studie mohou zavolat na telefonní číslo 466 015 405, zdravotnický personál je propojí s lékaři, kteří jim následně poskytnou všechny důležité informace, případně je pozvou na osobní schůzku.

Všeobecně známým projevem meningitidy jsou temně červené až fialové skvrny na kůži. Začínají se objevovat nejčastěji kolem kotníků na dolních končetinách a nemizí pod tlakem. Tyto změny jsou ale již projevem krvácení do kůže, a tedy závažně probíhající formy nemoci.

Častějšími a dřívějšími známkami infekce meningokokem jsou nespecifické příznaky jako bolesti hlavy, horečka, únava. Tyto potíže se postupně zhoršují a může se přidat i ztráta vědomí. U kojenců nebo oslabených jedinců může být zhoršování stavu poměrně rychlé.

Rychlost průběhu a závažnost nemoci nelze u žádného pacienta předvídat, proto jedinou ochranou před onemocněním a jeho následky je právě prevence očkováním.

<https://pardubice.nempk.cz/novinky/meningokok-muze-zmenit-zivot-pacienta-i-jeho-rodiny-pomuze-ockovani>